

ประกาศมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

เรื่อง หลักเกณฑ์การพิจารณาและกำกับดูแลโครงการที่มีการใช้สัตว์ในงานวิจัย
ของ คณะกรรมการกำกับดูแลการเลี้ยงและใช้สัตว์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

*****

เพื่อให้การพิจารณาและกำกับดูแลโครงการที่มีการใช้สัตว์ทดลองของศูนย์สัตว์ทดลองในงานวิจัย งานทดสอบ งานผลิตชีววัตถุ งานสอนและงานฝึกอบรม เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดในข้อแนะนำสำหรับการดูแลและการใช้ สัตว์ทดลอง (Guide for the care and use of laboratory Animals) ด้านจรรยาบรรณการใช้ สัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ประเทศไทย ตลอดจนเพื่อให้สอดคล้องกับ นโยบายการกำกับดูแลการเลี้ยงและการใช้สัตว์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และ/หรือมาตรฐาน ข้อกำหนด กฎหมาย ข้อบังคับอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

ศูนย์สัตว์ทดลอง มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จึงเห็นสมควรกำหนดให้มีหลักเกณฑ์การพิจารณาและกำกับดูแลโครงการที่มีการใช้สัตว์ทดลองในงานวิจัย เพื่อเป็นแนวทางการดำเนินงานของคณะกรรมการไว้ดังนี้

คำจำกัดความ

ข้อ 1 ในประกาศนี้

คณะกรรมการฯ	หมายถึง	คณะกรรมการกำกับดูแลการเลี้ยงและใช้สัตว์มหาวิทยาลัย ธรรมศาสตร์
คณะอนุกรรมการฯ	หมายถึง	คณะอนุกรรมการจริยธรรมการวิจัยในสัตว์ มหาวิทยาลัย ธรรมศาสตร์
“Animal Care and Use Protocol” โครงการฯ	หมายถึง	แบบฟอร์มเสนอโครงการวิจัย หมายถึง โครงการวิจัยที่มีการใช้สัตว์ทดลอง
เลขานุการฯ	หมายถึง	เลขานุการ คณะกรรมการกำกับดูแลการเลี้ยงและใช้สัตว์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
หัวหน้าฝ่ายฯ	หมายถึง	ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบและควบคุมดูแลฝ่ายตามที่ได้รับอนุมัติ
หัวหน้าโครงการ	หมายถึง	ผู้รับผิดชอบหลักของโครงการ(Principal investigator) ที่มี ประสบการณ์หรือผ่านการอบรมด้านวิทยาศาสตร์สัตว์ทดลอง

ข้อ 2 หัวหน้าโครงการเสนอโครงการตามแบบฟอร์ม(Animal Care and Use Protocol)ต่อเลขานุการเพื่อ
ขอรับการพิจารณา

ข้อ 3 เลขานุการตรวจสอบความครบถ้วนของการกรอกข้อมูลตามแบบฟอร์ม(Animal Care and Use Protocol)
และเอกสารแนบก่อนเสนอโครงการต่อคณะกรรมการเพื่อพิจารณา

ข้อ 4 โครงการที่เสนอขอรับการพิจารณา ตามแบบฟอร์ม(Animal Care and Use Protocol) ต้องมีลักษณะ
ดังต่อไปนี้

- (1) การวิจัยและการทดลองในสัตว์ จะกระทำต่อเมื่อมีความจำเป็นและไม่สามารถกระทำได้ดีและ
เหมาะสมโดยวิธีอื่น โดยต้องอ้างถึงเหตุผลจำเป็นเกี่ยวกับการใช้สัตว์ในการทดลอง บอกคุณสมบัติ
ชนิด สายพันธุ์ พร้อมเอกสารอ้างอิง
- (2) การวิจัยและการทดลองในสัตว์ จะกระทำต่อเมื่อคาดหมายว่า จะให้ผลการทดลองที่ดีกว่าการใช้ วิธีการ
อื่น โดยจะต้องใช้จำนวนสัตว์น้อยที่สุดหรือเท่าที่จำเป็นและเหมาะสมต่อ โครงการ

ข้อ 5 เนื้อหาสาระในการพิจารณาโครงการมีดังนี้

- (1) ชื่อโครงการภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
- (2) เหตุผลความจำเป็นของศึกษาวิจัยในสัตว์ทดลอง
- (3) วัตถุประสงค์
- (4) การทบทวนวรรณกรรมและเอกสารอ้างอิง
- (5) ระเบียบวิธีวิจัยและการวิเคราะห์ผลการทดลอง
- (6) รายละเอียดสัตว์ทดลองต้นแบบและชนิดของสัตว์ที่ใช้
  - 7.1 รายละเอียดของสัตว์ เช่น ชนิด สายพันธุ์ เพศ อายุ น้ำหนัก จำนวนของสัตว์ทดลองและ
แหล่งที่มา
  - 7.2 เหตุผลทางวิทยาศาสตร์ที่ใช้ในการเลือกชนิดและจำนวนสัตว์ ในการศึกษาที่มีความ
แม่นยำโดยใช้สัตว์จำนวนน้อยที่สุด
- (7) การดูแลสัตว์ทดลอง เช่น สถานที่เลี้ยงสัตว์ ระบบการเลี้ยงสัตว์ ลักษณะและขนาดกรงเลี้ยงจำนวน
สัตว์ต่อกรงสภาพแวดล้อมที่ใช้ในการเลี้ยง ชนิดของอาหาร น้ำ วัสดุรองนอน รวมทั้งการดูแล
สุขภาพและสวัสดิภาพสัตว์ทดลองระหว่างการวิจัยโดยสัตวแพทย์
- (8) สวัสดิภาพสัตว์ทดลอง เช่น เหตุผลที่ไม่สามารถใช้วิธีการอื่นทดแทน วิธีการทางสถิติที่ใช้ในการ
คำนวณขนาดตัวอย่าง และเป็นการดำเนินการที่เหมาะสมกับสวัสดิภาพของสัตว์ มีการประเมิน
ระดับความเจ็บปวดและความเครียดของสัตว์

- (9) การสลับสัตว์
- (10) การผ่าตัด เช่น วิธีการทำศัลยกรรม สถานที่ ผู้ดำเนินการทำศัลยกรรม กระบวนการดูแล สัตว์ทดลองก่อนและหลังทำศัลยกรรม
- (11) ชนิด ตำแหน่งและวิธีการเก็บตัวอย่างจากสัตว์ทดลอง
- (12) การควบคุมสัตว์ทดลอง
- (13) การจำกัดอาหารและน้ำที่ให้สัตว์
- (14) วิธีการทดสอบที่ใช้ในการศึกษาเกี่ยวกับ เนื้อเยื่อ เชื้อโรคหรือพิษวิทยา
- (15) การศึกษาพฤติกรรม
- (16) การทำให้สัตว์ตายอย่างสงบ
- (17) การพิจารณาจุดสิ้นสุดการทดลอง
- (18) อาชีวอนามัยและความปลอดภัยของผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับ
- 18.1 การป้องกันอุบัติเหตุในห้องปฏิบัติการทั้งต่อมนุษย์และสัตว์
- 18.2 การแพร่กระจายของเชื้อและการป้องกัน
- 18.3 การใช้สารเคมีและสารพิษต่างๆ ในห้องปฏิบัติการ
- 18.4 การทำลายสิ่งปฏิภูล ซากสัตว์ และสารที่ใช้
- (19) คุณสมบัติและความเหมาะสมของนักวิจัย

ข้อ 6 กระบวนการพิจารณา มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

- 6.1 เลขานุการคณะกรรมการฯ รวบรวม โครงการวิจัยเพื่อส่งให้กับคณะกรรมการฯ เพื่อพิจารณาโครงการวิจัยภายใน 7 วัน
- 6.2 คณะกรรมการฯ พิจารณาโครงการวิจัยภายใน 15 วัน และส่งผลการพิจารณาไปยังเลขานุการ เพื่อเสนอคณะกรรมการฯ ภายใน 7 วัน
- 6.3 กรณีโครงการวิจัยมีการแก้ไข เลขานุการฯ แจ้งข้อเสนอแนะของคณะกรรมการฯ ให้กับหัวหน้าโครงการทราบดำเนินการแก้ไขหรือชี้แจงภายใน 30 วัน
- 6.4 กรณีโครงการ ไม่มีการแก้ไขให้ เลขานุการคณะกรรมการฯ แจ้งผลการพิจารณาให้หัวหน้าโครงการทราบเป็นลายลักษณ์อักษรภายใน 7 วันทำการ
- 6.5 ผลการพิจารณาและการดำเนินการตามเงื่อนไข มีอยู่ 3 แบบ ดังนี้
- อนุมัติ โดยไม่มีเงื่อนไข
- อนุมัติ ภายใต้เงื่อนไขของคณะกรรมการฯ ที่ให้มีการปรับปรุงแก้ไข โดยผลการพิจารณาโครงการที่ แก้ไขให้ขึ้นอยู่กัคดุลยพินิจของคณะกรรมการ
- ไม่อนุมัติ
- 6.6 ประธานคณะกรรมการฯ เป็นผู้ลงนามอนุมัติในโครงการที่ผ่านการอนุมัติ

ข้อปฏิบัติของผู้วิจัยในโครงการที่ผ่านการอนุมัติ

ข้อ 7 หัวหน้าโครงการจะต้องปฏิบัติดังนี้

- (1) ปฏิบัติตามระเบียบวิธีวิจัยในโครงการที่นำเสนอ
- (2) หากมีการเปลี่ยนแปลงใดๆ ในโครงการที่ได้รับการอนุมัติ หัวหน้าโครงการต้องแจ้งเป็นลายลักษณ์อักษรต่อเลขานุการคณะกรรมการฯ ในกรณีต่อไปนี้
  - 2.1 เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงหัวหน้าโครงการ หรือผู้ร่วมวิจัยที่ปฏิบัติงานกับสัตว์ทดลอง ต้องระบุเหตุผลและส่งประวัติของหัวหน้าโครงการหรือผู้ร่วมวิจัยคนใหม่ก่อนเข้าร่วมงานวิจัยเป็นเวลาไม่น้อยกว่า 5 วันทำการ และต้องได้คำรับรองจากคณะกรรมการอย่างน้อยหนึ่ง จึงจะสามารถเข้าร่วมทำงานวิจัยได้
  - 2.2 เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงระเบียบวิธีวิจัยที่เกี่ยวกับการใช้สัตว์ทดลองในโครงการ ต้องระบุให้ชัดเจนว่ามีการเปลี่ยนแปลงอย่างไร พร้อมทั้งเหตุผลที่ต้องเปลี่ยนแปลง แจ้งให้เลขานุการเพื่อนำส่งให้กรรมการพิจารณาแล้วเสร็จก่อนดำเนินการเปลี่ยนแปลงการวิจัย 7 วันทำการ
  - 2.3 หัวหน้าโครงการที่ประสงค์จะยุติโครงการก่อนกำหนดแล้วเสร็จ ให้แจ้งประธานกรรมการทราบและอนุมัติโดยผ่านเลขานุการล่วงหน้าก่อนยุติโครงการ 7 วันทำการ พร้อมระบุเหตุผล ยกเว้นกรณีฉุกเฉินเช่น มีโรคระบาดให้แจ้งทันที

ข้อ 8 ให้ความร่วมมือในการติดตาม ประเมินผล และรายงานความก้าวหน้าของโครงการให้คณะกรรมการทราบโดยผ่านเลขานุการ อย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง และหรือเมื่อเสร็จสิ้นโครงการ

ข้อ 9 มติใดๆ ของคณะกรรมการ ให้ถือเป็นข้อยุติ

ประกาศ ณ วันที่ ๓๗ มิถุนายน พ.ศ. 2556

(ศาสตราจารย์ ดร. สมคิด เลิศไพฑูรย์)

อธิการบดี